

Hushagen - Forssa - Bergslagsbyn

Hushagen. Förleden i namnet Hushagen är ordet hus i betydelsen ”befäst hus, borg” och är ett minne från den gamla kungsgården som låg här (Harry Ståhl. Stora Tuna. En sockenbeskrivning s.81). Redan i slutet av 1300- talet ska drottning Margareta ha besökt kungsgården som var statens egendom.

Forssa är ett mycket gammalt namn. Det förekommer första gången i skriftlig form år 1359 i Diplomatarium Dalecarlicum 2, sid 1 or. Namnet anspelar på forsen i Dalälven.

Bergslagsbyn byggdes 1916-1919. Det var Bergslaget, som ägde och drev Domnarvets Järnverk och Kvarnsvedens Pappersbruk, som bebyggde området. Hela området ”var deras eget” och namnet på området fastställde man till Bergslagsbyn.

Hushagen

Allén (1940-talet).

Foto: Borlänge Kommuns Arkiv

Allén 1875

Allén var en av de första gatorna i området och den ledde ner till Domnarvets Järnverks norra port. Den utgick från Brukshotellet, som låg vid den under lång tid enkla och undermåliga vägen mellan Kvarnsveden och Borlänge. Namnet Allén har inte kunnat återfinnas bland namn som har beslutats. Namnfrågorna har ofta behandlats styvmoderligt och vid genomläsning av förteckning "Namn på gator och kvarter i Domnarvets kommun 1938" så finns inte ens Allén med bland gatunamnen trots att den utgjorde den väg som ledde till och från Brukshotellet vid Kvarnsvedsvägen. Likaså byggdes år 1906 sjukstugan och badhuset vid Allén men trots det finnes Allén inte förtecknad! Vykort från tidigt 1900-tal visar att Allén var en betydande trafikled kantad av redan då stora björkar. Allén eller Bruksallén förekommer som namn på dessa vykort. Likaså vet man att förmansraden vid Allén började byggas 1874 och att de där boende hade utfart mot Allén.

Domnarvsvägen 1950

Domnarvsvägen var sedan gammalt namnet på den vägsträckning som gick vinkelrätt från Allén, norrut genom Hushagen och Forssas östra del. Gatan leder fram genom den bebyggelse som skapades för att ge de till järnverket flyttande arbetarna bostäder.

Hushagsgatan 1961

Hushagsgatan är en gata som löper parallellt med Domnarvsvägen vinkelrätt från Allén upp genom Hushagen. Enligt Ortnamnsforskaren Harry Ståhl så ska ordet hus i Hushagen knytas till betydelsen "befäst hus eller borg", vilket gör att man härleder namnet till den gamla Kungsgården som tidigare fanns i detta område. Gatan har anor från senare delen av 1870-talet då bebyggelsen i området uppfördes. Ett beslut om namnet Hushagsgatan togs 1961.

Kontorsvägen 1985

I namnberedningens protokoll kan man läsa att "Namnsättning erfordras också för väg från Stenhålgatan till Norra Porten. Vägen har tidigare benämnts Kontorsvägen, vilket namn dock ej fastställts genom kommunalt beslut". Kontorsvägen leder fram till det kontorshus som Bergslaget byggde strax utanför fabriksområdet. Vägen erhöll namnet Kontorsvägen.

Kvarnsvedsvägen 1950

Den väg som leder mellan Borlänge och Kvarnsveden namnsattes till Kvarnsvedsvägen. I protokoll från 1950 nämns gatan men gatan har anor sedan långt tillbaka i tiden. Den fungerade runt sekelskiftet 1900 som kommunikationsled men var i mycket dåligt skick. Man byggde ju smalspåriga järnvägen några år innan sekelskiftet för att kunna transportera material från

Borlänge station till pappersbruket mycket beroende på ”vägens” dåliga standard.

Marknadsgatan 1961

Marknadsgatan är en gata vid vilken det i slutet av 1800-och början av 1900-talet fanns en stor och livaktig marknad. Den hade stor betydelse för köpmän som här sålde sina varor till de omkringboende. Var man skulle få anordna marknadstorg fanns reglerat i förordningar och klagomål från affärsidkare i Borlänge om handeln vid denna marknadsplats förekom. De såg inte med blida ögon på den kommers som förekom på marknadsplatsen. Gatan är belägen i Hushagen och 1961 fastställs namnet i efterhand.

Torggatan 1961

Torggatan är en med Allén parallell gata. Torggatan går vinkelrätt mot Marknadsgatan och marknadsplatsen låg vid torget där dessa gator möttes. Namnet är knutet till torgplatsen. Gatan är belägen i Hushagen och namnet fastställdes 1961 i efterhand.

Utanforsgränd 1961

Namnet Utanfors anspelar på forsen vid Domnarvet. Vid Utanfors fanns tidigare också en känd herrgård. Gränden är belägen i Hushagen och har anor från 1870-1880-talet. Namnsättningen skedde dock först 1961.

Utanforsvägen 1985

I Namnberedningens protokoll kan man läsa att ”Genom omläggning av Kvarnsvedsvägen erfordras namnsättning av den del av vägen som avskiljts i anslutning till Hushagsskolan”. Kommunfullmäktige fastställde namnet Utanforsvägen.

Forssa

Apatitvägen 1987

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”mineral- och bergarter”. Den korta vägen går vinkelrätt mot Bullerforsvägen.

August Brodins Gata 1978

Namnet anknyter till kategorin ”bemärkta personer”. August Brodin var född 1888. Han var en verklig hembygdsvän och arbetade aktivt i styrelsen för Hembygdsföreningen. Den gamla minnespelaren vid Gammelgården, i form av en pappersvals med inhuggna namn på bemärkta tunabor från olika tidsepoker, var hans idé. August Brodin var anställd vid Domnarvets Järnverk som järnvägare (vågde järn). Han avled 1944.

Balladvägen 1969

Namnet anknyter till kategorin ” musikaliska ord och företeelser”. Vägen ligger väster om bergsklacken och går vinkelrätt norrut från Myrängsgatan.

Bragegatan 1983

Bragegatan löper parallellt med Kvarnsvedsvägen nära Domnarvsvallen. Den utgår från Forssa centrum och leder fram mot Snöågatan. Namnet har gatan fått efter det kända fotbollslaget Brage som i sin tur tagit namnet efter guden Brage. Denne gud var skaldekonstens gud i nordisk mytologi. I detta område låg också tidigare en gata som benämndes Bollgränd men som försvann genom byggnationen av Riksbyggens hus norr om Domnarvsvallen.

Brittesgatan 1950

Brittesgatans sträckning löper mellan Vretgatan och Myrängsgatan. Brittes var en av de äldsta släktgårdarna som fanns i Forssa och släkten Brittes ägde stora markarealer i området. Gunnar Forsell som forskat om gårdarna i Forssa omtalar att på Mårtensgården fanns två döttrar, Britta och Katarina. Dessa gav upphov till gårdarna Brittes och Katrines. Släkten Brittes flyttade in i sitt hus vid landsvägen 1852 och där föddes Johan Jansson 1853. Han gifte sig med Sara Augusta Westgren 1859 och bodde hela sitt liv på Brittesgården.

Bullerforsvägen 1987

Bullerforsvägen leder från Kvarnsvedsvägen ner mot Bullerforsen. Vid Bullerforsen ligger idag ett kraftverk, men innan kraftverket byggdes 1908–10 fanns där en mycket strid och brusande fors. Vägen var byggd redan före 1908-10 och fungerade som transportled till kraftverksbygget trots att även en smalspårig järnväg ledde dit. Namnet Bullerforsen härleds till den brusande (bullrande) forsens. År 1987 beslöts att ge vägen det redan använda namnet Bullerforsvägen.

Forssa Gränd 1980

Forssa Gränd, som går vinkelrätt söderut från Älvåsgatan, har fått sitt namn efter stadsdelen .

Gammelgårdsvägen 1984

Domnarvsvägen delades p g a Stenhålgatans nya sträckning och det innebar att en av delarna fick ett annat namn. Namnberedningen fann det lämpligt att den del som låg inom Hushagsområdet fick behålla sitt namn medan den del som löpte från Stenhålgatan upp genom Forssa och fram till Svartnäsgränd skulle benämnas Gammelgårdsvägen. Detta namn skulle anspela på den gammalgård som Tunabygdens Hembygdsförening redan 1920 iordningställde vid den vägen.

Glimmergatan 1959

Namnet tillhör kategorin ”mineral och bergarter”. Gatan är belägen mellan Kämpesgatan och Skiffergatan.

Granitvägen 1983

Namnet tillhör kategorin ”mineral och bergarter”. Gatan är belägen i området öster om Forssa Klackskolan .

Gråstensgatan 1965

Namnet tillhör kategorin ”mineral och bergarter”. Gatan är belägen mellan högstadieskolan vid Forssa klack och Täljstensvägen .

Gudfastegatan 1950

Gudfastegatan, som leder mellan Myrängsgatan och Vretgatan, har fått sitt namn efter en revkarl som bodde i Forssa på 1500-talet. Denne man var en sorts förtroendemän som mätte hur stora böndernas ägor var. Ett rev var 100 fot. 1950 var några gårdsägare vid gatan inte nöjda med namnförslaget Gudfastegatan. Man påstod att många krånglade till namnet, bl a kunde man få höra Gudfastergatan och andra förvrängningar. Nu föreslog gårdsägarna Guffarsgatan efter en gård som funnits i området och om inte det godtogs så kunde man ev ta bort e:et i Gudfastegatan. Denna diskussion som då fördes har säkert fallit i glömska och de boende vid gatan kan vara stolta över att gatan fick namnet Gudfastegatan.

Gunnesgatan 1950

Gunnesgatan löper parallellt med Åmbergsgatan genom Forssa. Namnet Gunnes var det gamla namnet på den stora gård i Forssa by som under flera generationer ägde stora markarealer i detta område. På karta från 1840 fanns bl a Gunnesgården vid landsvägen. Gunnesmor Stina är en känd person som bott på Gunnesgården.

Hansesgatan 1950

Hansesgatan är belägen i Yttre Forssa by på Kvarnsvedsvägens vänstra sida. Den har fått namn efter Hansesgården som legat i området. I husförhörslängderna från 1850-60 finns flera familjer med ”förnamnet” Hanses boende i Yttre Forssa. Namnberedningens protokoll talar om Hansesgården men anger inte vilken som varit bosatt på gården. Vid ”Gamla Hanses” bodde änkan Hanses Stina Ersdotter som var född 1818 och hon avled 1884. Sonen Fredrik var född 1860. (Husförhörslängder 1820-70). Hanses Stinas fader var Hanses Anders Andersson född 1791.

Kaldovägen 1959

Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag ingav en framställan om att denna väg borde namnsättas och föreslog själv att vägen skulle kallas Forsuddsvägen. Namnberedningen för sin del ansåg att Forsuddsvägen var svårt att uttala och föreslog i stället att vägen skulle benämnas Kaldovägen. Motivet för detta namn var den världsunika stålframställningsmetod som professor Bo Kalling vid Domnarvets Järnverk hade uppfunnit och som gick under benämningen Kaldo-processen. Han levde mellan 1892 och 1975.

Kalkstensgatan 1959

Namnet på gatan anknyter till kategorin ”mineral och bergarter”. Kalkstensgatans sträckning går mellan Kypengrensgatan och Täljstensvägen och gatan är parallell med Kvarnsvedsvägen.

Kantatvägen 1969

Namnet på gatan anknyter till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Kantatvägen löper mellan Visans Väg och Porfyrgatan.

Klangvägen 1969

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Klangvägen ligger i området närmast järnvägen.

Koralvägen 1969

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Koralvägen är en förlängning av Klangvägen i riktning mot Kvarnsvedsvägen.

Krondikesgatan 1950

Öster om och nära smalspåriga järnvägen mot Kvarnsveden (numera bredspårig) fanns förr ett stort dike, det sk Krondiket, varför vägen som löper fram där fick namnet Krondikesgatan. 1950 var järnvägen smalspårig och den delade sig i flera spår väl framme i Kvarnsveden.

Kvarnsvedsvägen 1950

Den väg som leder mellan Borlänge och Kvarnsveden namnsattes till Kvarnsvedsvägen. I protokoll från 1950 nämns gatan men gatan har anor till långt tillbaka i tiden. Den fungerade runt sekelskiftet 1900 som kommunikationsled men var i mycket dåligt skick. Man byggde ju smalspåriga järnvägen några år innan sekelskiftet för att kunna transportera material från Borlänge station till pappersbruket mycket beroende på ”vägens” dåliga standard. På en karta från 1920 benämnes vägen Kvarnsvedens Landsväg.

Kypengrens-gatan 1952

Namnet på gatan anknyter till kategorin ” Kända personligheter”. En av arbetarrörelsens pionjärer i Borlänge var Ernst Kypengren. Han föddes 1878 och dog 1918. Han arbetade först i järnverket och senare i pappersbruket innan han slutligen avslutade sitt yrkesverksamma liv som vaktmästare vid Samrealskolan. Den kända Kypengrenssläkten hade sin fädernegård i detta område.

Kämpesgatan 1950

Kämpesgatan som leder från området söder Forssa klack fram till Porfyrgatan i nord –sydlig riktning har fått sitt namn efter den gamla Kämpesgården som ligger i närheten av klacken. I förteckningen 1840-41 års storskifte står Johan Mattson som ägare. Han var son till Kaj Mats Erson (1776- 1809) i Rågåker. Johan Matson gifte sig med Anna Matsdotter i Öfra Forssa och blev måg i gården som i området kallades Kämpesgården.

Lenngrens-gatan 1950

Lenngrens-gatan, som leder mellan Vretgatan och Myrängsgatan, har fått sitt namn efter den mångbeläste vandrande filosofen Lenngren som bodde i området. Till professionen var han lantbrevbärare. Namnberedningen föreslår namnet Lenngrens-gatan för att påminna ”om hans strävsamma om ock anspråkslösa gärning just på denna plats”.

Lissel Eriks gata 1953

Lissel Eriks gata, som ligger på östra sidan Forssa Klack, leder från Kvarnsvedsvägen fram mot och förbi Gunnesgatan. Gatan har fått sitt namn efter den gård som fordom låg här, nämligen Lissel-Erikgården. Här i Yttre Forssa bodde på denna gård Lissel Erik Erson f.1824 och hans hustru Sara Jansdotter född år 1828. Lissel är ett äldre ord för ordet liten.

Lyrbergsgatan 1950

Lyrbergsgatan är en gata som går söderut från den lilla parkanläggningen i det sk ”Ångermanland” och leder fram till Korsågatan i Bergslagsbyn. Lyrbergsgatan har fått sitt namn efter Fredrik Lyrberg som ägt en gård i detta område. Anders Fredrik Lyrberg var född 1862 och han var gift med Stina Lisa Eriksson f.1858. Namnberedningen föreslår namnet Lyrbergsgatan för att påminna ”om hans strävsamma om ock anspråkslösa gärning just på denna plats”.

Madrigalvägen 1969

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Vägen utgår från Brittesgatan och går parallellt med denna och järnvägen fram

till Myrängsgatan. Från Myrängsgatan fortsätter vägen som en gång- och cykelväg fram till Porfyrgatan.

Majorsgatan 1942

Den delen av Majorsgatan som sträcker sig från Gammelgårdsvägen ner mot älven namnsattes ursprungligen till Vintjärnsgatan och skulle minna om den tid då Bergslaget hade industriell verksamhet i andra orter i Dalarna. Namnet Vintjärnsgatan fick utgå då Majorsgatan skulle förlängas och bilda en helhet och därför borde ges ett för hela gatan gemensamt namn. Ur Drätselkammarens protokoll från 1942 kan man läsa: "Föredrogs en skrivelse från Bergslagets Bostadsavdelning, vari meddelas att gatan vid Bergslagets höghusbebyggelse i Bergslagsbyn, får namnet Storgatan och anhölls om fyra st gatuskyltar avsedda att uppsättas där".

Bostadsbolaget upplystes om att "Storgatan" redan fanns i Borlänge Köping och att den hade samma postadress som den i Bergslagsbyn belägna. Man kunde befara förväxlingar och därför beslöt nämnden att föreslå ett annat namn på denna gata.

Med hänsyn till att nuvarande direktören vid Bergslagets Bostadsavdelning, major Wihnblad, under en följd av år nedlagt ett förtjänstfullt arbete till trevnad och fromma för bolagets hyresgäster ansåg nämnden det fullt motiverat, att minnet av hans person bevarades i bygden. Ett lämpligt sätt vore att uppkalla en gata efter honom.

På grund härav beslöt nämnden föreslå att den nya gatans namn i Bergslagsbyn skulle benämnas "Majorsgatan". Innan skyltar beställes skulle beslutet underställas bostadsavdelningen".

Marmorvägen 1987

Namnet på vägen anknyter till kategorin " mineral och bergarter ". Vägen är en kort utlöpare från Täljstensvägen.

Melodivägen 1969

Namnet på vägen anknyter till kategorin "musikanknutna ord och företeelser". Vägen utgör Visans Vägs fortsättning västerut mot järnvägen.

Menuettvägen 1969

Namnet på vägen anknyter till kategorin " musikanknutna ord och företeelser". Vägen löper parallellt med och söder om Porfyrgatan och den är en fortsättning på Koralvägen österut.

Myrängsgatan 1953

Myrängsgatan, som löper från järnvägen rakt ned mot bergsklacken i Forssa, har fått sitt namn av terrängens beskaffenhet i området.

Olawers gata 1953

Olawers gata, som leder från nuvarande Forssa ängsskolan vid Kvarnsvedsvägen ner mot Åbergsgatan, har fått sitt namn efter Olawer af Forsum. Denne var en nämndeman som verkade och levde i Forssa under 1380-talet.

Operettvägen 1969

Namnet på vägen har anknytning till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Operettvägen leder från Myrängsgatan i nordlig riktning och den är nästan parallell med Kämpesgatan.

Per Smeds gata 1950

Per Smeds gata, Gunnesgatan och Åbergsgatan skulle anläggas i ett område som Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag redan var i färd med att bebygga. Därför lösgjordes dessa gator ur det stora arbete som namnberedningen var i färd med att färdigställa för det vidsträckta Forssaområdet. Då namnbeslutet för denna gata togs var inflyttningen i full gång. Det första namnförslag som lämnades av namnberedningen var Tvisåkersvägen men detta förslag godtog inte fullmäktige, beroende på den uppenbara förväxlingsrisk som förelåg eftersom en gata i Mjälga hade namnsatts till Tvisegatan. Personen Per Smed, som fick ge namn åt gatan, levde på 1500-talet i det område som nu kallas Bergslagsbyn. Han var småbrukare och smed och i slutningen nära hans gård så fanns en blåsta där man framställde järn ur myrmalm.

Poes gata 1999

Gatan är en mycket kort gata mellan Svedjegatan och Hansesgatan vid vilken endast två fastigheter är belägna. Birger Eriksson, en känd borlängeprofil, uppmärksammade tidigt att denna gata inte hade namnsatts. Trots påpekanden om detta så skedde inte namnsättning och Birger, som hade sin svåger boende vid gatan, genomförde då sin kupp. Då Per Olof (Poe) Edén fyllde jämna år tog Birger kontakt med den andre boende vid gatan för att få dennes godkännande av namnet Poes gata. Förslaget godtogs av denne och en namnskylt beställdes och sattes upp. Senare påtalade Birger sin kupp för Namnberedningen och i efterhand så beslöt man att fastställa namnet på denna gata. ”Poe” var tidigare ledare och eldsjäl i Borlänge Simsällskap, där han också var aktiv som simmare och vattenpolospelare. Han var också en drivande kraft i Borlänge Handbollsklubb. Denna namnsättning av gatan är ett av de få tillfällen då Namnberedningen brutit mot sina principer. Gatan fick nämligen sitt namn efter en ännu levande person men Poe är väl unnad att få ha gett gatan sitt namn.

Porfyrgatan 1959

Namnet anknyter till kategorin ”mineral och bergarter”. Gatan, som löpte strax söder om och parallellt med Mårdgatan, sträckte sig ursprungligen från järnvägen, vidare över Kvarnsvedsvägen och ner till Gråstensgatan. I samband med

att västra delen av Porfyrgatan avstängdes för till- och avfart vid Kvarnsvedsvägen, så var en av dessa delar som Porfyrgatan nu delades i tvungen att byta namn. Detta på grund av svårigheter som kunde uppstå med att snabbt lokalisera sig i området för utryckningsfordon och andra besökande. Detta vållade en stundtals mycket irriterad stämning bland några av de boende och det tog flera år innan ett beslut i namnfrågan kunde tas. Den del som låg på Kvarnsvedsvägens vänstra sida fick behålla namnet Porfyrgatan medan delen på den högra sidan erhöll namnet Täljstensvägen.

Prosgatan 1950

Prosgatan, som är belägen i Yttre Forssa by och på Kvarnsvedsvägens vänstra sida, har fått sitt namn efter en gammal bondgård, Prosgården, på vars mark nuvarande gata och kringliggande bebyggelse är belägen. I Husförhörslängden från 1850-1860 kan man återfinna Proses Jan Ersson f.1826 och hans hustru Johanna f. Ekengren bosatta i Yttre Forssa. Proses Erik Hansson född 1804 bodde också på gården. Pros är en sammansättning av namnen Per och Olov (Harry Ståhl. Stora Tuna- En sockenbeskrivning).

Pyritvägen 1987

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”mineral och bergarter”. Pyritvägen är en liten väg som korsar Täljstensvägen strax innan Bullerforsvägen.

Rapsodivägen 1969

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Rapsodivägen är en kort förbindelseväg mellan Porfyrgatan och Melodivägen.

Ravinstigen 1980

Namnet anknyter till den ravin som tidigare låg på den plats där Ravinstigen nu leder fram.. Stigen går vinkelrätt från Älvåsgatan i riktning mot Stenhålgatan.

Ringen 1969

Namnet anknyter till den ovala form som gatan har invid Ringen. På den norra sidan om Ringen (baksidan) låg tidigare Bryggargatan som försvann vid byggandet av Ringen. Vid den gatan fanns i början av seklet Forssa bryggeri som ägdes av en person vid namn Lysén. Vid gatans möte vid Kvarnsvedsvägen låg också Linds Slakteri.

Romansvägen 1969

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Romansvägen är en tvärgata till Myrängsgatan och löper parallellt med och nära järnvägen.

Serenadvägen 1969

Namnet på vägen har anknytning till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Vägen leder från Myrängsgatan norrut parallellt med Ballad- och Romansvägen.

Skiffergatan 1959

Namnet på gatan anknyter till kategorin ”mineral och bergarter”.

Snöågatan 1961

Namnet på gatan syftar på Snöån, en plats där Bergslaget tidigare bedrev verksamhet innan verksamheten koncentrerades vid större och modernare enheter.

Sonatvägen 1969

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”.

Stenhålgatan 1950

Om Stenhålgatan skriver Dr Hällsjö följande 7/3 1950 :”Omedelbart norr om idrottsplatsen Domnarvsvallen, mellan denna och ett bebyggt område i Ytterforssa, där bl a Dr Hejenstedt har sin bostad är en gata planerad, gående från Kvarnsvedsvägen i öst –västlig riktning, korsande Domnarvsvägen ner mot en djup bäckravin och vidare ned mot älvstranden. Denna bäckravin har sedan länge burit namnet Stenhålshagen. Med stöd av detta hävdvunna namn beslöts föreslå gatunamnet Stenhålgatan åt denna tillfartsväg som fortsättes ned till älvstranden av en än så länge oordnad gångstig. Den nämnda typiska älvravinen har bildats av en bäck som kommer ner genom ytterforssaområdet (obs Brosveden uppe vid Kvarnsvedsvägen) där ursprungligen en landsvägsbro gått över bäcken, på senare tid borttagen, skurit sig genom markens- den gamla havsbottensmjälalager, ända ner till moränen med dess anhopning av stenar,(”Stenhålet ”) som bäcken letar sig fram emellan. Detta namn jämte området förra användning som betesplats har betingat namnet Stenhålgatan.

Längre ned mot älven i ravinen finns en annan förr med gårdsgård avgränsad beteshage kallad Älvhagen. Nere i denna ravin går en stor avloppsledning till älven från Stadshusområdet på Hagalund. Längs södra slutningen av ravinen planerar Hembygdsföreningen att på sitt område längs med bäcken anlägga en serie promenadstigar ner mot älven. Arbetet härmed pågår , utfört med frivilliga krafter under ledning av Hembygdsföreningen.

I Stenhålshagen låg en ständigt vattenförande och mycket anlita källa.

De båda hagarna hade ursprungligen skilda ägare men sammanfördes under en ägare av fabrikör Oskar Östbergs svärfar Åmberg som sedan försålt de båda hagarna till Bergslagets Bostadsbolag”. Allt detta enligt Namnberedningens ordförande K.E Hällsjö 1950.

Svartnäsgatan 1950

Svartnäsgatan, som är en gata i området sydöst om Forssa ängsskolan, har fått sitt namn från den tidsepok då Bergslaget hade mindre anläggningar och drev verksamhet i olika delar av Mellansverige. Svartnäs i norra Dalarna var en sådan anläggning.

Svedjegatan 1950

Svedjegatan är belägen i Yttre Forssa by och på Kvarnsvedsvägens västra sida. Den har fått namn efter en del av byns mark, som benämnes Svedjan, och på vilken gatan är belägen. På marken har svedjebränning förekommit.

Symfonivägen 1969

Namnet anknyter till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Symfonivägen, som är en fortsättning av Visans Väg, leder ner mot Kämpesgatan.

Söderforsgatan 1950

Namnet syftar på en plats där Bergslaget bedriver verksamhet. Vid Söderfors finns ett järnverk. Gatan är en tvärgata till Gammelgårdsvägen.

Täljstensvägen 1989

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”mineral och bergarter”. Täljstensvägen leder från Kvarnsvedsvägen österut fram mot Bullerforsvägen. Tidigare hette gatan Porfyrgatan men genom en delning av ursprungliga Porfyrgatan fick denna del namnet Täljstensvägen.

Visans Väg 1969

Namnet på vägen anknyter till kategorin ”musikanknutna ord och företeelser”. Vägen ligger mellan Melodivägen och Symfonivägen.

Vretgatan 1950

Vretgatan, som leder från järnvägen vid norra änden av Krondikesgatan ner mot Kvarnsvedsvägen, har fått sitt namn av ett åkerområde (åkervreten).

Vågmästarvägen 1978

Vågmästarvägen är en fortsättning av Lissel Eriks gata och går i riktning ner mot älven. Sista delen av vägen löper parallellt med August Brodins Gata. August Brodin arbetade i Domnarvets Järnverk med att väga järn och hade titeln vågmästare. Någon skriftlig förklaring har inte Namnberedningen gjort till protokollet om namnets ursprung.

Åker Pers gata 1950

Åker Pers gata, som leder mellan Brittesgatan och Lenngrensgatan på västra sidan av Forssa klack, har fått sitt namn efter Åker Persgården som legat i området. Åker Per Anders Jansson står i husförhörslängden 1850-1860 som boende i detta område. Han levde mellan 1818 och 1883.

Åmbergsgatan 1950

Då namnberedningen namnsatte gator i Forssa beslöts att Åmbergsgatan skulle vara namnet på den gata som planerades gå nerifrån Domnarvsvallen upp mot Forssa by. Gatan leder nu från Olawers gata fram mot skolan vid Forssa klack. Namnet skulle anknyta till Åmbergsgården och till den här liggande Åmbergs hage. På denna gård bodde, enligt husförhörslängden 1850-1860, Petter Persson Omberg f. 1830 i Wermland. Han var gift med Stina Cajsa Larsdotter f. 1835. De hade fem barn och fyra av dessa utvandrade under 1880-talet till Amerika. Petter Omberg var svärfar till möbelfabrikör Oscar Östberg

Älvåsgatan- Bragegatan 1999

Fotograf: Olle Stålberg

Älvåsgatan 1950

Älvåsgatan är en gata, som löper parallellt med Majorsgatan på dess södra sida. Den går från nuvarande Bragegatan ned mot åsen vid älven. Namnberedningen konstaterar att gatan redan tidigare kallades Älvåsgatan, varför man bara konfirmerade namnvalet med sitt beslut.

Bergslagsbyn

Bergslagsbyn är belägen på Forssa bys mark. Bergslaget ägde stora markområden i Forssa och då byggverksamheten avstannade vid tiden omkring första världskriget och man samtidigt i järnverket behövde nyanställa personal så beslöt man att ordna byggande i egen regi. Kontakt togs med arkitekten Osvald Almkvist som fick fria händer att utforma området efter egna idéer. Byggandet av Bergslagsbyn, som pågick mellan 1917 och 1919, blev ett mycket lyckat projekt som väckte stor uppmärksamhet vida omkring. Gränsen för Bergslagsbyn i väster följer järnvägens sträckning, i söder utgör Forssa åkern strax norr om Prosgatan gräns, i öster är Kvarnsvedsvägen gräns och den norra gränsen går från järnvägen via Brittesgatan över i Vretgatan en kort sträcka, så vidare i Gysingegatan in i området nära Korsågatan ner mot Kvarnsvedsvägen. Ett område som byggdes vid samma tidpunkt på östra sidan av Kvarnsvedsvägen räknades aldrig till Bergslagsbyn.

Brittesgatan 1950

Brittesgatans sträckning löper mellan Vretgatan och Myrängsgatan. Brittes var en av de äldsta släktgårdarna som fanns i Forssa och släkten Brittes ägde stora markarealer i området. Gunnar Forsell som forskat om gårdarna i Forssa omtalar att på Mårtensgården fanns två döttrar, Britta och Katarina. Dessa gav upphov till gårdarna Brittes och Katrines. Släkten Brittes flyttade in i sitt hus vid landsvägen 1852 och där föddes Johan Jansson 1853. Han gifte sig med Sara Augusta Westgren f.1859 och de bodde på Brittesgården under sin levnad.

Gysingegatan 1920

Namnet anknyter till platser där Bergslaget har eller har haft verksamhet. I november 1950 ändras namnet från Gysingevägen till Gysingegatan. På en karta över Bergslagsbyn 1920 finnes namnet utsatt.

Kopparstigen 1950

Detta namn anknyter till den kopparmalm som Bergslaget bröt vid Falu gruva. Namnberedningen anförde 1950 att Kopparstigen bör beslutas som namn på vägsträckningen i stället för det då gällande namnet Laxsjövägen.

Korsågatan 1920

Namnet anknyter till platser där Bergslaget har eller har haft verksamhet. I november 1950 ändras namnet från Korsåvägen till Korsågatan. På en karta över Bergslagsbyn 1920 finnes namnet utsatt.

Krondikesgatan 1950

Öster om Kvarnsvedsspåret och på den vänstra sidan av Kvarnsvedsvägen har förr funnits ett stort dike, det sk Krondiket, varför vägen som löper fram där fick namnet Krondikesgatan. 1950 var järnvägen smalspårig och ledde fram mot Kvarnsveden. I november 1950 ändras namnet från Krondikesvägen till Krondikesgatan. På en karta över Bergslagsbyn 1920 heter gatan Kvarnsvedsvägen och den nuvarande Kvarnsvedsvägen benämnes på den kartan Kvarnsvedens Landsväg. Inget tidigt beslut angående benämningen Kvarnsvedsvägen på nuvarande Krondikesgatan har återfunnits. I namnberedningens protokoll från 1950 så åsätts gatan namnet Krondikesgatan så gatan hade inget av namnberedningen föreslaget namn förrän 1950.

Kvarnsvedsvägen 1950

Den väg som leder mellan Borlänge och Kvarnsveden namnsattes till Kvarnsvedsvägen. I protokollet från namnberedningen 1950 nämns gatan men gatan har anor till långt tillbaka i tiden. På karta över Bergslagsbyn 1920 förekommer namnet Kvarnsvedens Landsväg, förmodligen beroende på att man i dagligt tal kallade den Landsvägen.

Lindesnäs-gatan 1920

Namnet anknyter till platser där Bergslaget har eller har haft verksamhet. Vid Lindesnäs, som ligger i Västerdalarna, hade Bergslaget 1852 förvärvat ett för den tiden stort järnverk och som man vid den tiden fortsatte att bygga ut. I samband med att Domnarvets Järnverk började byggas upphörde driften vid Lindesnäs. I november 1950 ändras namnet från Lindesnäsvägen till Lindesnäs-gatan. På en karta över Bergslagsbyn 1920 finnes namnet utsatt.

Ljungbergsgatan 1920

År 1875 utsågs Erik Johan Ljungberg till disponent vid Bergslaget. Han var en duglig person som var chef för Bergslaget och med stor energi genomförde han byggandet av flera av deras anläggningar i trakten. Han startade de praktiska skolorna bl a i Domnarvet. Likaså var han delaktig i sjukstugans tillkomst och det på samma plats uppförda badhuset. På en karta från 1920 heter gatan Erik Ljungbergsvägen. År 1950 så tas beslut att ändra namnet Erik Ljungbergsvägen till Ljungbergsgatan.

Malmstigen 1950

Namnet ska syfta på den malm som järnverket använde för att framställa järn. Namnberedningen anförde att Malmstigen skulle vara namnet på denna gata och att det tidigare beslutade namnförslaget Limåstigen skulle utgå.

Masmästargatan 1951

Namnet syftar på en titel på en yrkesman som fanns i verksamheten vid järnverket. En masmästare var benämningen på den främste förmannen vid träkols- och koksmasugnen samt vid elektrohyttan (Järnbruksförbundets cirkulär nr 20/1952). I namnberedningens protokoll kan man läsa att den förste som flyttade in i detta område var masmästare Ivar Olsson vid järnverket. Ett första förslag till gatunamn på Masmästargatan var också Ivar Olssons väg.

Masmästarplan 1951

Namnet syftar på en titel på en yrkesman som fanns i verksamheten vid järnverket. En masmästare var benämningen på den främste förmannen vid träkols- och koksmasugnen samt vid elektrohyttan (Järnbruksförbundets cirkulär nr 20/1952). I namnberedningens protokoll kan man läsa att den förste som flyttade in i detta område var masmästare vid järnverket.

Skutskärsgatan 1999

Fotograf: Olle Stålberg

Skutskärsgatan 1920

Namnet anknyter till platser där Bergslaget har eller har haft verksamhet. Vid Skutskär har fortfarande STORA (Bergslaget) tillverkning av pappersmassa. I november 1950 ändras namnet från Skutskärsvägen till Skutskärsgatan. På en karta över Bergslagsbyn 1920 finnes namnet utsatt.

Slaggstigen 1950

Namnet har koppling till den slagg som bildades som rest vid järnframställningen. Namnberedningen beslutade föreslå Fullmäktige att namnet Slaggstigen skulle antas för denna gata som då gick under namnet Snöåvägen.

Tansågatan 1920

Namnet anknyter till platser där Bergslaget har eller har haft verksamhet. Tansåmasugn låg nära Mockfjärd.

Videplan 1951

Namnet har anknytning till den videvegetation som finns i detta område.

Videstigen 1951

Namnet har anknytning till den videvegetation som finns i detta område. Ett första förslag till namn på denna gata var Ågsvägen.

Vretgatan 1950

Vretgatan, som leder från järnvägen vid norra änden av Krondikesgatan ner mot Kvarnsvedsvägen, har fått sitt namn av ett åkerområde (åkervreten).